

STICHTING KRUISEN EN KAPELLEN IN LIMBURG

Swalmerstraat 52 – Postbus 470 – 6040 AL Roermond – Tel.: 0475 - 386888

NIEUWSBRIEF NR. 22

januari 2003

Gebogen over het verleden.

Inderdaad, daar stond de figuur van een monnik. Met beide handen steunend op de rand van de put, keek hij aandachtig naar beneden. Volgens een tekst bij het monument, was de put in 1996 blootgelegd tijdens graafwerkzaamheden voor de bouw van de Naesenhof te Broekhuizen. Gedurende vele jaren voorzag deze put de boerderij die hier gestaan zal hebben, van drinkwater. Een houten onderput op palen, draagt de 7 meter hoge schacht, opgetrokken in mergel en stenen.

Men besloot deze historische vondst te combineren met een kunstwerk. De Venlosche kunstenaar Hans Reinders kapte uit hardsteen een monnik, gehuld in zijn pij. Toen we naderbij kwamen zagen we tot onze verbazing dat onder zijn monnikskap het gezicht ontbrak. Nieuwsgierig keken we in de diepte. Een bronzen gezicht met ogen van keramiek lichtte op dankzij de lamp die bij onze nadering was aangegaan.

Terecht had Hay Reintjes, die wij net hadden ontmoet, ons op dit monument geattendeerd. Het dwingt je om, samen met de monnik, je over het verleden te buigen. Vaak herkennen we daarbij iets van onszelf. En alleen op grond van ons verleden, kunnen we nú bouwen aan onze toekomst.

Aan die monnik moest ik denken bij het zoeken naar een thema voor mijn bijdrage aan de laatste Nieuwsbrief van dit jaar. Als het goed is buigen ook wij ons immers over het verleden.

Herkennen iets van onszelf in hen die wegekruisen hebben opgericht, kapellen bouwden of beelden plaatsten in de openbare ruimte. Willen het gedachtengoed van toen, in eigentijdse vormen, doorgeven aan komende generaties. Zetten ons daarom in voor behoud en beheer van de vele monumentjes van vroomheid, die Limburg nog rijk is.

Zie tegen die achtergrond ook de Inventarisatie-2000. Mede dankzij de inzet van vele plaatselijke of regionale groeperingen en particulieren beschikken we nu over veel informatie. Deze ging voor digitale verwerking naar het Provinciehuis. Alle materiaal is inmiddels terug op ons kantoor. Enkele bestuursleden vergelijken de nieuwe overzichten met onze inventarisatie-formulieren. Waar nodig worden correcties aangebracht.

Het zal duidelijk zijn dat wij uitkijken naar de gegevens van de werkgroepen, die nog niets of slechts een gedeelte hebben ingestuurd. Uiteraard beseffen wij dat meewerken aan de inventarisatie tijd en energie vraagt. Daar staat tegenover dat ieder over de gegevens kan beschikken, wanneer het project is afgerond.

Met de monnik te Broekhuizen buig ook ik mij over het verleden. Op 30 januari 1992 benoemde Mgr. J.M.Gijsen mij tot voorzitter van onze Stichting. Er is sindsdien veel gebeurd. Naast werkzaamheden die verbonden zijn met deze functie, heb ik in lezingen proberen duidelijk te maken wat ons bezig houdt. Meer dan eens mocht ik meewerken aan uitgaven van plaatselijke groeperingen. Onvergetelijk blijft het internationaal symposium, waarmee ons 40-jarig jubileum werd gevierd in een gastvrij Provinciehuis te Maastricht.

foto: E. Geelen.

Na tien jaar draag ik het voorzitterschap over aan een ander. De komende tijd wil ik mij dan vooral verdiepen in de achtergronden van de bijna honderd H. Hartmonumenten in Limburg. Ook voor dat onderzoek is van meerdere kanten spontaan de nodige historische informatie doorgegeven.

Rest mij om ieder, mede namens ons Bestuur, van harte een gezegend 2003 toe te wensen.

dr G.C.M. Egelie scj, voorzitter.

Ut nuje kloësterkapelsje

Achttien november negentieneenzestig, een dramatische dag.

Deze dag is bij veel inwoners van Kerkrade in het geheugen gegrift. Het eens zo mooie kapelletje dat jarenlang onderdak bood aan Moeder Gods raakte onherstelbaar beschadigd. Het bedehuisje dat moest wijken voor een nieuw stedenbouwkundig plan in het omringende landbouwgebied, bezweek tijdens zijn verhuizing. Men wilde de Mariakapel, die jarenlang de kruising van de wegen Hertogenlaan (voorheen Groeneweg) en de Berenbosweg markeerde, verplaatsen naar de splitsing Mgr. van Gilsstraat / Dir. Evertsstraat.

Nadat de eerste verplaatsingspoging was mislukt vanwege het breken van de takelkabel, viel het stenen gebouwtje tijdens de tweede poging tot groot verdriet van de buurtbewoners in talloze stukken uiteen.

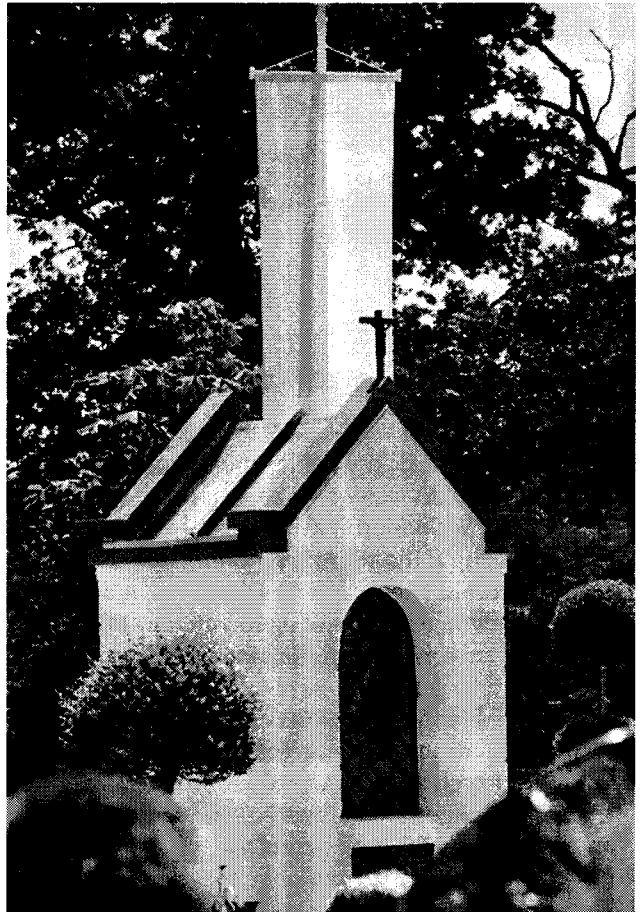
De Mariakapel was in 1846 gebouwd door de heer Jan Jozef Deutz met overgebleven restmaterialen van de nieuwe Lambertuskerk.

De heer Deutz woonde in de nabij gelegen hoeve Kloosterrade (de hoeve bij de abdij Rolduc), waar het kapelletje in de volksmond naar werd vernoemd. Dit witgepleisterde 'Kloësterkapelsje' met zadeldak stond ingeklemd tussen twee grote kastanjabomen, waarvan de rechterboom rond 1950 door de bliksem werd getroffen.

Op de nok bevond zich een klein kruis dat door Mrg. Heliani, een missiebisshop van Damascus, was ingewijd. In de rondboognis, achter het smeedijzeren hekwerk, stond een houten Mariabeeld, vermoedelijk uit de vijftiende eeuw. Maria werd op deze plek vol overgave door de buurtbewoners vereerd. In de meimaand vond hier het rozenkransgebed plaats, terwijl de kapel tevens als rustaltaar in de 'bronk', oftewel de sacramentsprocessie, was opgenomen. Bovendien werd de kapel gewaardeerd door een groot aantal mijnwerkers dat deze kruising passeerde op hun weg naar de mijnschacht aan de Berenboschweg. Kortom dit monumentje van vroomheid was een belangrijk oriëntatiepunt in het landschap en had voor veel mensen van Kerkrade een bijzondere betekenis.

Twee juni tweeduizendtwee, een heuglijke dag.

Meer dan veertig jaar later was er wederom een dag om nooit te vergeten. De herinnering aan het eens zo mooie kapelletje kreeg een nieuwe impuls. Een met veel zorg gebouwde replica, een natuurgetrouwe kopie, van dit oude kloësterkapelsje werd feestelijk onthuld en ingezegend. Als jong bestuurslid van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg bezocht ik deze bijzondere gebeurtenis.

Aan het begin van de toegangsweg naar de abdij Rolduc verzamelde zich een honderdtal mensen, feestelijk gekleed, onder een stralend blauwe hemel. Door middel van de bekende geel-witte vaandels werd de menigte via het nog braakliggend en onbegroeide terrein geleid naar de banken voor de nieuwe kapel. De openluchtviering begon onder leiding van bisschop Wiertz. Voordat de inzegening plaatsvond, werd de voorgevel van het gebouwtje onthuld door Camille Zillikens, achterkleinzoon van de stichter Jan Jozef Deutz.

De muzikale ondersteuning van de Koninklijke Harmonie Sint Caecilia, het decanale kerkelijk zangkoor Sint Caecilia en het Dameskoor Sint Catharina, alsmede de wapperende vaandels van het Sint-Catherinagilde, de initiator van de herbouw, maakten de viering compleet. Frits Sprokel, voorzitter van het gilde had de coördinatie op zich genomen om met hulp van veel vrijwilligers de bouw te verwezenlijken. Het gipsen Mariabeeld dat een nieuwe

standplaats in de nis had gekregen, was afkomstig uit het klooster van de zusters Ursulinen aan de Holzstraat in Kerkrade.

Bovendien was het kapelletje gedecoreerd met een natuurstenen chronogram van Bernard Grothues: LLeVe VroUW Van aLLe genaDe Laat UW LICht straLen oVer roDe en kLoosterraDe. Dit chronogram duidt, door middel van de Romeinse cijfers bij elkaar op te tellen, op het jaartal 2002. Ter afsluiting werden door de kinderen van de basisschool St. Ursula witte en gele ballonnen opgelaten. Het oude 'kloësterkapelsje' is herrezen en kan weer een bijzondere betekenis innemen in de Kerkraadse samenleving.

drs. Vera Hamers.

WAARIN EEN KLEINE GEMEENSCHAP GROOT KAN ZIJN!

Het is een stralende nazomermiddag op 28 september 2002. De vlaggen hangen uit in het kleine, schilderachtige St. Joost onder de gemeente Echt. De dorpsgemeenschap viert feest vanwege de inzegening van de heropgerichte Thereriakapel. Over de geschiedenis van de kapel en de activiteiten rond de heroprichting berichtte Harie Linssen reeds in Nieuwsbrief nummer 21.

Het is een geweldige ervaring om zo'n echt Limburgs dorpsfeest, een feest van de hele gemeenschap, mee te maken. Alles wat St. Joost aan muzikaal talent in huis heeft, en dat is verrassend veel, heeft men vanmiddag uit de kast gehaald.

Om 14.30 uur stelt zich de stoet bij het gemeenschapshuis, waar de aanwezigen werden onthaald op koffie door de dames van de vrouwenbond, in beweging om een omgang te maken door het dorp, richting kapel. In de stoet ontwaren we de fanfare St. Judocus, schutterij en trommelkorps St. Joris, het Kerkelijk Mannenkoor, het Kerkelijk Dameskoor, het profane Mannenkoor De Wiejerd en een groot aantal inwoners en genodigden. Bij de kapel aangekomen worden allen welkom geheten door Harie Linssen; vervolgens zingt en musiceert, zo mag het wel gezegd worden, nagenoeg het hele dorp. Wat een rijkdom aan muzikaal talent!

Pastoor H. von Pey M.S.C. zegent na een korte overweging de kapel in. Het mooie beeld van de H. Theresia is een geschenk van zuster Thérèse uit Tienray. Aanwezig is ook de familie Barbou de Roosteren; mevrouw Crew Jones-Barbou de Roosteren spreekt namens de familie een dankwoord.

De festiviteiten worden afgesloten met het uitdelen van broodjes aan de aanwezigen door de marketensters van de schutterij. St. Joost mag trots zijn op zijn kapel én op de saamhorigheid waarin deze kleine gemeenschap zich groot getoond heeft.

H. Knoors
secretaris Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg

SINT ANNA DE LUCHT IN

Daar leek het wel wat op, eind mei in Venray. Na een lange voorbereidingstijd werd de Annakapel in de Venrayse wijk Bruukske in een paar minuten een dertigtal meters verplaatst. Het eeuwenoude kapelletje staat op de rijksmonumentenlijst en was in de loop van de tijd in de verdrukking geraakt. Het leek wel in de grond te zijn weggezakt en het lag verscholen in een particuliere tuin.

Van oorsprong lag het heiligenhuisje langs een zandweg, die van Venray naar Oostrum voerde. Die weg verdween en een nieuwe, tien meter verderop, kwam een stuk hoger te liggen. Het monument kwam niet meer tot zijn recht en kreeg last van optrekkend vocht, vandaar deze oplossing.

Er werd groot materieel aangevoerd om het kapelletje te voorzien van een stevige nieuwe metalen fundering en een forse kraanwagen deed met een flinke zwaai de rest. De korte luchtreis verliep overigens zonder problemen. Het beeld van Anna ten Drieën was natuurlijk voor de zekerheid van tevoren uit de beeldennis gehaald, maar dat was achteraf niet nodig geweest...

De kapel is weer opgeknapt en op de zaterdag na het feest van Sint Anna (26 juli) na een feestelijke mis opnieuw in gebruik gesteld.

Koos Swinkels

**DE STICHTING
KRUISEN EN KAPELLEN
IN LIMBURG**

**WENST U EEN
GELUKKIG NIEUWJAAR**